

NORGES HØYESTERETT

Den 26. mai 2017 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Indreberg, Bull og Falch i

HR-2017-1031-U, (sak nr. 2017/738), straffesak, anke over dom:

A (advokat Kolbjørn Lium)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

truffet slik

B E S L U T N I N G:

- (1) Anken reiser spørsmål om lagmannsretten har begått feil ved saksbehandlingen og lovanvendelsen ved domfellelse for overtredelse av forbud mot kjøring med høyere fart enn angitt fartsgrense.
- (2) Ved forelegg utferdiget 20. desember 2015, som ikke er vedtatt, ble A i medhold av straffeprosessloven § 268 satt under tiltale for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 5, jf. skiltforskriften § 8, skiltnummer 362 Fartsgrense. Grunnlaget var at han onsdag 16. desember 2015 klokken 19.05 på E6 i X kjørte personbil med en hastighet av 90 km/t, til tross for at høyeste tillatte hastighet på stedet ved skilt var 70 km/t.
- (3) Sør-Trøndelag tingrett frifant A i dom 10. oktober 2016. Tingretten fant det ikke bevist at tiltalte hadde kjørt med høyere fart enn angitt fartsgrense.
- (4) Påtalemyndigheten anket dommen til Frostating lagmannsrett, som 28. februar 2017 avsa dom med denne slutningen:

"A, født 00.00.1955, dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 5 skiltforskriften § 8 skiltnummer 362 'fartsgrense' til å betale en bot på 4 000 - fire tusen - kroner, subsidiært 8 - åtte - dager fengsel."
- (5) Dommen ble avsagt under dissens, idet én meddommer stemte for frifinnelse.

- (6) A har anket dommen og gjort gjeldende at anken må tillates fremmet til behandling i Høyesterett, subsidiært at lagmannsrettens dom oppheves. Det er i korte trekk anført:
- (7) Det er en feil ved saksbehandlingen at lagmannsretten ikke har besørget saken tilstrekkelig opplyst, idet lagmannsretten i forkant av hovedforhandling av slo forsvarers begjæring av 16. januar 2017 om oppnevning av sakkyndig med doktorgrad i fysikk med spesialisering i optisk måleteknikk. Ved bruk av sakkyndig var det særlig behov for nærmere å belyse spørsmålet om hvorvidt skilt, brøytestikker og at det var mørkt på tidspunktet for målingen, kan virke inn på lasermålingen, samt spørsmålet om tidsbruken knyttet til de tre målingene. Vitnet Tore Johansen, politibetjent, hadde svært begrenset kunnskap hva angår det tekniske knyttet til målingene og mulige feilkilder relatert til ovennevnte forhold. Saksbehandlingen kan heller ikke anses å være i tråd med EMKs grunnleggende regler om rettssikkerhet i straffesaker.
- (8) Lagmannsrettens domsgrunner er mangelfulle. Lagmannsretten har vist til at retten er uenig i regnestykket som tilsier at laseroperatøren maksimalt har 1,24 sekunder til rådighet for å foreta målingen uten at dette er nærmere utdypet.
- (9) Dommen lider av lovanvendelsesfeil idet lagmannsretten har lagt til grunn et for lavt beviskrav ved bevisvurderingen under skyldspørsmålet, jf. Rt-2007-10 hvor det går frem at det gjelder et skjerpet beviskrav i saker om lasermåling.
- (10) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle i tilsvaret. Det er vist til at lagmannsretten har gitt en utfyllende vurdering av faktum, herunder for bevisstema i saken. Samtlige omstendigheter som er fremhevet i støtteskrivet er grundig vurdert av retten.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* skal bemerke:
- (12) A ble frifunnet i tingretten, men dømt i lagmannsretten. Hans anke kan da bare nektes fremmet dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke vil kunne føre fram, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. En beslutning om å nekte en slik anke fremmet, skal være begrunnet, jf. § 323 annet ledd annet punktum.
- (13) Til anken over saksbehandlingen, anførselen om at lagmannsretten ikke har besørget saken tilstrekkelig opplyst, bemerker utvalget:
- (14) Etter straffeprosessloven § 294 skal retten "[p]å embets vegne våke over at saken blir fullstendig opplyst. I dette øyemed kan den beslutte å innhente nye bevis og utsette forhandlingen."
- (15) I Rt-2008-605 avsnitt 14 oppsummeres hovedmomentene som må iakttas ved ivaretagelsen av rettens plikt til å sørge for sakens opplysning:

"Retten har etter § 294 en selvstendig plikt til å sørge for at nødvendige opplysninger blir innhentet. Dette gjelder selv om partene måtte mene at ytterligere opplysning av saken ikke er nødvendig, men desto mer dersom partene er uenige om behovet eller muligheten - typisk når politiet motsetter seg å innhente opplysninger tiltalte ønsker fremlagt. Rekkevidden av rettens plikt etter § 294 beror på sakens omstendigheter, med det generelle bevisbilde som utgangspunkt for vurderingen. Et sentralt moment er hvor alvorlig saken er. I tillegg vil det kunne ha betydning om opplysningene gjelder et viktig punkt i saken, om de antas å være til tiltaltes gunst, og om de kan fremskaffes ved rimelig innsats av tid, penger og andre ressurser i forhold til hva man må regne med kan oppnås."

- (16) Generelt bør det vises en viss tilbakeholdenhet med å overprøve lagmannsrettens egen vurdering av behovet for ytterligere bevisførsel, jf. Rt-2008-1350 avsnitt 16 og Rt-2013-905 avsnitt 32.
- (17) Under ankeforhandlingen i lagmannsretten ble det avgitt vitneforklaringer fra Hans M. Dahl, som hadde foretatt målingene av A' bil, og fra politibetjent Tore Johansen. Om Johansens vitneforklaring var det i aktors brev 5. januar 2017 meddelt til lagmannsretten at Johansen skulle "forklare seg om opplæring av tjenestepersonell i politiet i forhold til bruk av laser ved fartsmålinger", og at han "etter det opplyste for aktor [har] god kunnskap om instruks og brukerveiledning ved slik fartsmåling."
- (18) I dommen går det frem at lagmannsrettens flertall fant det bevist utover enhver rimelig tvil at A kjørte i 90 km/t i 70-sone. Om faktum knyttet til bruk av måleapparatet er det lagt til grunn at målingen ble foretatt på "en lang og oversiktlig strekning som er velegnet for lasermålinger", og som jevnlig ble benyttet ved fartsmålinger, og hvor Dahl hadde forklart at han "hadde fri sikt og visuell kontakt med kjøretøyet hele tiden". Under målingen var det i henhold til logg for stasjonær trafikkontroll "oppholdsvær, lite trafikk, mørkt m/belysning, glatt veibane". Lagmannsretten har lagt til grunn at det var gjennomført E-10 test for å sikre at veibanen var egnet for måling, og har videre uttalt at den "ser bort fra at skilt, brøytepinner eller annet lignende på siden av veien kan ha hatt innvirkning på lasermålingen; dersom laserstrålen treffer gjenstander får man en feilmelding i displayet, og måling kan således ikke gjennomføres." Det er ved bevisvurderingen videre vektlagt at det ble foretatt i alt tre målinger av tiltaltes kjørehastighet, og det er lagt til grunn at påliteligheten av måleresultatene styrkes jo flere ganger det er målt.
- (19) Slik utvalget ser det, foreligger det her ikke brudd på rettens plikt etter straffeprosessloven § 294 til å sikre sakens opplysning. Lagmannsrettens domsgrunner viser at faktum knyttet til de gjennomførte fartsmålingene – og særlig med hensyn til risikoen for at det kunne foreligge uriktig måleresultat – er tilstrekkelig og forsvarlig belyst, først og fremst gjennom de to politibetjentenes vitneforklaringer. Lagmannsretten har videre gitt et begrunnet avslag på forsvarers begjæring om oppnevning av den sakkyndige, som viser at retten har vurdert behovet for ytterligere opplysning av saken på bakgrunn av sakens konkrete omstendigheter. I tillegg kommer at den sakkyndige som forsvarer foreslo oppnevnt, ikke kunne møte i retten på tidspunktet når saken var berammet. Å ta begjæringen til følge ville således nødvendigvis måtte innebære både tids- og ressursbruk i form av omberammelse.
- (20) I støtteskrivet er det anført at saksbehandlingen på dette punkt heller ikke kan "anses å være i tråd med EMKs grunnleggende regler om rettssikkerhet i straffesaker."
- (21) Utvalget forstår dette som en anførsel om at avslaget på begjæringen om oppnevnt sakkyndig innen optisk måleteknikk er i strid med kravet til rettferdig rettergang i EMK artikkel 6 nr. 1. EMK pålegger domstolene å foreta en samvittighetsfull prøving av partenes påstander, anførsler og beviser. Men dette er ikke til hinder for at domstolen avskjærer beviser som anses som irrelevante eller overflødige ut fra de forhold retten konkret skal ta stilling til. Utvalget kan ikke se at lagmannsrettens avslag på anmodningen om sakkyndig bevis i saken her er i strid med rettens plikt etter EMK artikkel 6 nr. 1.
- (22) Når det gjelder anførselene om mangelfulle domsgrunner, bemerker utvalget:
- (23) Etter straffeprosessloven § 40 andre og femte ledd skal domsgrunnene i meddomsrettsaker for

skyldspørsmålets del "bestemt og uttømmende angi det saksforhold retten har funnet bevist som grunnlag for dommen", og dessuten "angi hovedpunktene i rettens bevisvurdering". Det kreves ikke en detaljert grunngeving for alle bevisspørsmål, men de sentrale bevisspørsmålene må være begrunnet nærmere, jf. Rt-2015-7 avsnitt 16.

- (24) Lagmannsretten var uenig med forsvareren når han anførte at politibetjenten ikke kunne ha rukket å ta tre "skudd" med laserpistolen, og begrunner dette med henvisning til vitneforklaringen og brukerveiledningen. Det er etter utvalgets syn ikke noen mangel at retten ikke i tillegg viser hvorfor den er uenig med forsvarer i hans regnestykke.
- (25) Heller ikke anførselen om at dommen lider av lovanvendelsesfeil ved at lagmannsretten skal har lagt til grunn et for lavt beviskrav ved bevisvurderingen under skyldspørsmålet, kan føre fram. Det vises til lagmannsrettens dom side 5 tredje avsnitt, hvor det følger at "[f]lertallet har tatt i betraktning det strenge beviskrav som gjelder saker med lasermåling, jf. blant annet Rt-2001-1476 [...], men er ikke i tvil om at tiltalte har forholdt seg som beskrevet i tiltalebeslutningen."
- (26) Ankeutvalget finner det følgelig klart at anken ikke vil føre fram. Anken reiser heller ikke spørsmål av betydning utenfor den foreliggende sak, og tillates etter dette ikke fremmet.
- (27) Beslutningen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Anken tillates ikke fremmet.

Henrik Bull
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Ingvald Falch
(sign.)

Riktig utskrift: